

Hou ende Trou

2019

Heilig Graf

Inhoud

Voorwoord (Hilde Robrechts, algemeen directeur)	3
Kloosternieuws (Zuster Liesbet)	4
In memoriam Zuster Alix (Dries Horsten)	6
Onze school leeft	10
Eerste leerlingen STEM studeren af!	
Zorg voor kankerpatiënten	
10 jaar Maatschappelijke veiligheid	
In gesprek met oud-leerlingen	16
Annick De Splenter	
Edith De Taeye	
Internaatsmozaïek	20
Grafhistorie:	22
Leve(n)de geschiedenis van het Heilig Graf (Dries Horsten)	
Onze eeuweling: oud, maar nooit out! (Dries Horsten)	
Wist u?	28
Uitnodiging oud-leerlingendag en Muziekafee 2019	31
Het woord is aan u	32
Speech pensioenviering (Chris Klockaerts)	
Geboortes	36
Terugblik oud-leerlingendag 2018	38
Hou ende Troubelangen	39

Voorwoord

Hou ende Trou, editie 2019

*De weg ligt open.
Er is licht en lucht.
Er is niet veel nodig.
Er is niet veel nodig.
Stef Bos*

Elke dag is nieuw en geeft nieuwe kansen, de weg ligt open. Er is altijd een weg, er kunnen keuzes gemaakt worden, er is perspectief, er is toekomst én daar heb je niet veel voor nodig.

Met een oprecht geloof in de andere persoon, bekommernis en zorg voor het wel en wee van jongeren en niet in het minst van de meest kwetsbare leerlingen, met veel inzet voor kwaliteitsvol onderwijs en aandacht voor wat de samenleving van morgen nodig heeft... dat is de weg die het Heilig Graf al bijna 4 eeuwen bewandelt. En daar is niet veel voor nodig, alleen hoop, geloof en liefde.

Deze weg die we dagelijks proberen te volgen, illustreren we in deze editie van Hou ende Trou weer op een eigenzinnige wijze.

In het *kloosternieuws* lees je een stevige getuigenis over Zuster Alix, een gewaardeerde leerkracht klassieke talen, directrice én kloosterzuster. Zij toonde ons de weg.

Dat onze school alert inspeelt op de samenleving van morgen en zo onze slogan 'voorsprong op morgen' waarmaakt, kan je proeven in de gesprekken met onze eerste afstuderende jongeren uit ASO Wetenschappen-STEM. Maar ook de professionalisering in Lichaamsverzorging voor kankerpatiënten én onze leidende rol in de opleidingen Maatschappelijke veiligheid getuigen hiervan.

Leven en laten leven, kansen geven aan jongeren om zichzelf te ontdekken en te groeien op eigen tempo

wordt in deze editie mooi geïllustreerd door het levensverhaal van enkele oud-leerlingen. Zo vertelt Annick De Splenter over haar stadsbrouwerij in Gent en Edith De Taeye over haar keuze om op 21-jarige leeftijd in te treden in het klooster van Sint-Odiliënberg.

Ook het internaat dat sinds vorig schooljaar in het voormalige klooster is gehuisvest, blijft in beweging en dat mag je deze keer letterlijk nemen.

Tot slot word je meegezogen in het artikel van collega Dries Horsten die op vraag van onze zusters de *Oorsprong van morgen* gedetailleerd probeert te omschrijven ten dienste van de Orde van de Kanunnikessen. We laten je ook meegenieten van de afscheidsspeech van oud-collega Chris Klockaerts die tijdens de pensioenviering op een sublieme wijze de kracht van de verrijzenisspiritualiteit typeerde.

Blijven doorgaan, eeuwen aan een stuk, ondanks alles, dat is onze spirit en die zal niet vergaan want *er is niet veel nodig...*

Nog even dit: vergeet zeker onze oud-leerlingenactiviteiten niet in het weekend van 3-5 mei 2019!

Graag tot kijk!

Hilde Robrechts
Algemeen directeur

Kloosternieuws

Zuster Alix

Zuster Vera

Wat heb je onderweg gezien?

Tijdens het voorbije jaar - van Pasen tot Pasen - zijn twee van onze medezusters in Tongerlo overleden: Zuster Vera en Zuster Alix.

Twee markante figuren.

Beiden waren zij in hun actieve periode enorm betrokken bij het schoolgebeuren. Visie op onderwijs en opvoeding ondersteunde hun overtuiging en soms ook hun kritische bedenkingen bij de evolutie van onze school in Turnhout.

Als er bezoek kwam bij ons in de Abdijstraat was het meestal voor Zr. Alix of Zr. Vera. Het spreekt boekdelen. Beide zusters hadden hun eigen Denkendorf.

Waarom Denkendorf?

Eerst even dit: Denkendorf was de derde stichting van een Heilig Grafklooster die rechtstreeks gebeurde vanuit Jeruzalem in de twaalfde eeuw. Diepe wortels dus, en verdere vertakkingen naar Henegauw en Odiliënborg, als eerste Heilig Grafkloosters in de Lage Landen. Voor zover deze grote lijnen van onze geschiedenis.

Want Denkendorf is zoveel meer.

Toen de Zaragozafetsers in de zomer van 2017 Denkendorf aandedden, ontdekten zij, vooral in de crypte van de kerk wat Verrijzenisspiritualiteit zou kunnen zijn. Hun verhaal klonk als een bijna mystieke ervaring en werd voor de fietsers een innerlijke bron. Vanuit hun enthousiasme kwamen zij naar ons om dit soort Pasen te verkondigen.

Eén van de mooiste nieuwjaarswensen enkele maanden later kwam van Hilde Robrechts. Zij schreef op de keerzijde van een indrukwekkende foto van de Denkendorfsse crypte:

*“Op deze inspirerende plek denken wij na
over leven, lijden en liefde.
Jullie voorgeschiedenis
die ons al jaren wezenlijk raakt
en stil doet staan
bij de kern van ons bestaan.”*

Zo was Denkendorf.

Zo hadden Zr. Vera en Zr. Alix hun Denkendorf.

En wij die dit lezen, hebben ons Denkendorf. Soms ligt het ver weg, soms is het rakelings dichtbij.

Hoe dan ook:

*De weg ligt open.
Er is licht en lucht.
Er is niet veel nodig.
Er is niet veel nodig.*

Zr. Liesbet

In Memoriam

Zr. Alix Van Bragt (1931-2018)

Afscheid van een kleine, grote zuster

Op zaterdag 27 oktober is Zuster Alix in het klooster van Tongerlo ingeslapen, zachtjes, na een moedig gedragen ziekte. Met haar nemen we andermaal afscheid van een markante Heilig Grafzuster: lerares Klassieke talen, directrice, daarna priorin en voorzitter van het schoolbestuur. Duizenden leerlingen (én leerkrachten én opvoeders) heeft zij mee gevormd. Tot vorig jaar corrigeerde en schreef ze nog mee aan Hou ende Trou, dit magazine voor oud-leerlingen dat zij voordien jaren gecoördineerd had.

Zonder twijfel zal elke oud-leerling zich haar herinneren. Ze was veeleisend voor zowel leerlingen als leerkrachten, maar tegelijk begripvol met veel aandacht en zorg voor gekwetste kinderen waarvan zij steeds de verdediging opnam. Iedereen verdiende optimale kansen, ongeacht zijn of haar capaciteiten of achtergrond: dát sociaalvoelende had ze van thuis meegebracht.

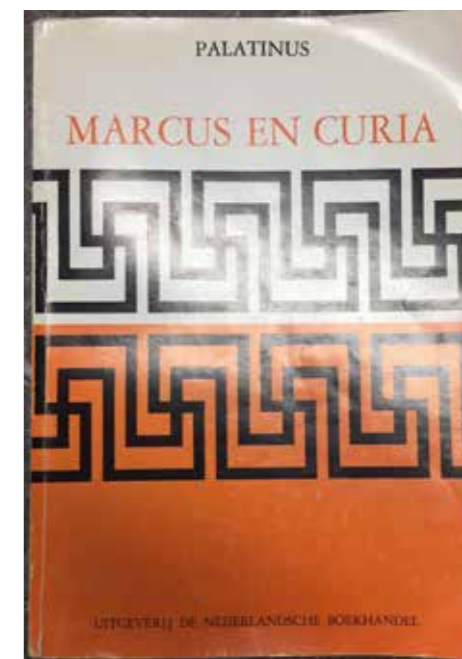
Leona Van Bragt werd op 21 september 1931 geboren in Brecht-Sint-Antonius, waar haar vader hoofd-geneesheer was van het psychiatrisch ziekenhuis. De jonge Leona volgde de richting Latijn-Grieks op het Heilig Graf, waar zij als primus perpetuus afstudeerde. Daarna trok ze naar Leuven om classica te worden. In september 1953 ging ze als lerares Klassieke talen aan de slag, toen nog als juffrouw. 'Lol' werd ze al gauw genoemd, een koosnaam die ze van haar broers en zussen had meegekregen.

Zuster Alix in haar functie als priorin op bezoek bij de zusters van Mirhi-Bukavu (november 1989).

Na één schooljaar als lekelerares trad Leona in augustus 1954 in het klooster in als 'Zuster Marie Alix van Koning Christus'. Zr. Alix was een diepgelovige vrouw die vanuit haar religieuze bewogenheid heel haar verdere leven bewust met opvoeding en onderwijs bezig zou blijven.

Haar handboek Latijn
– Marcus et Curia –
werd meer dan
een kwarteeuw gebruikt
in tal van scholen.

Marcus et Curia

In 1961 verscheen de eerste editie van het door haar geschreven handboek Latijn - Marcus et Curia - dat gedurende meer dan 25 jaar in tal van scholen werd gebruikt. Op 27 oktober 1981 werd ze door de leerlingen en leerkrachten Klassieke talen van de school in de bloemen gezet: ze kreeg een map vol tekeningen van de kinderen die voor haar ook het feestlied 'Carmen festum' zongen, met een tekst die Mia Vanspringel voor de gelegenheid geschreven had. Een even trotse als tevreden Zuster trakteerde de leerlingen vervolgens op een speech ... in het Latijn!

Na een klein decennium als graag geziene lerares Latijn en Grieks zou ze op 1 september 1962 aan de slag gaan als directrice van de Humaniora, maar het noodlot sloeg toe met een enorme brand, letterlijk op de vooravond van het schooljaar. Naast het klooster werd net haar Humaniora het hardst getroffen. Ondanks die vreselijke vuurdoop, slaagde Zr. Alix erin om een week later alles vlot te laten verlopen.

Het VSO - dat vanaf 1971 werd ingevoerd - heeft zij als directrice mee vorm gegeven van het 1ste tot en met het 6de jaar, samen met o.a. pedagoog Gust Schryvers. Wie hun teksten van toen herleest, kan amper geloven dat ze bijna 50 jaar geleden geschreven werden, zo eigentijds en sociaal was hun kijk op onderwijs. Een aparte eerste graad is slechts één van de vele zaken die tot op heden behouden zijn gebleven. "Een middenschool voor geleidelijke detectie en promotie van het talent binnen het kader van een zo ruim mogelijke algemene vorming," zo zou ze het zelf verdedigen.

Het recht verschillend te zijn

"In grote mate werken we vanuit de leerlingen: hun leefwereld wordt als uitgangspunt genomen voor de leerprocessen; hun verschillend-zijn wordt als hun onvervreemdbaar recht beschouwd. Dit recht om verschillend te zijn sluit ook het 'recht' in om verschillend-begaafd te zijn. (...) Binnen de klassen wordt gestreefd naar individualisatie en differentiatie door aangepaste, gedifferentieerde voor- en natakten; door groepswork waarin elk een aangepaste taak kan krijgen; door de inhaallessen voor de basisvakken, enz. Vanaf het 2de jaar kennen we bovendien in onze school de niveaugroepen voor wiskunde. De drie niveaus krijgen elk op aangepaste wijze les. (...) Natuurlijk wordt er over gewaakt dat het kern- of minimumprogramma van het vak in alle niveaus onderwezen wordt, maar de sterkere niveaus doen aan verbreding en verdieping van de leerstof. Hierdoor trachten we iedere begaafdheid te valoriseren én vermijden we dat een leerling op grond van een mindere begaafdheid voor dit vak noodzakelijk een onverbiddelijk veto krijgt voor een hogere klas. (...) Tenslotte mag ik er misschien ook wel even op wijzen dat men bij de zgn. meestbegaafden vaak een belangrijk opvoedingsaspect verwaarloost. Iemand schreef ooit 'L'intelligence est aussi faculté d'accueil, disponibilité aux autres'. Het verstand moet dit zijn, maar is het niet automatisch - en kan het niet worden in een rivaliserend schoolsysteem - en moet dus daartoe bewust opgevoed worden." Toen ik deze tekst uit 1973 tot mij liet doordringen, leek het alsof ik een verantwoording las voor de (betere onderdelen van de) huidige onderwijsvernieuwing, maar dan ... degelijker geformuleerd. Voorsprong op morgen, we hadden het toen al ...

Eens het VSO op poten stond, zou Zr. Alix nog een hele tijd aan het hoofd staan van de 2de graad van de school. In 1984 werd zij door de kloostergemeenschap tot priorin verkozen, een functie die haar ook tot enkele visitatiereizen naar Congo leidde. Samen met rector Willy Van Gerwen bezocht zij er het vanuit de Grafse missiepost opgerichte Afrikaanse klooster in Mirhi, Bukavu. Achteraf schreef ze: "Het zijn echte pioniers die, zoals monniken indertijd, de omgeving van hun abdij cultiveerden. De zusters worden zeer gerespecteerd door de plaatselijke bevolking."

Een tien voor taal

Mensen hadden oprecht respect voor haar: wanneer Zr. Alix het spreekgestoelte betrad, moest zij niet belen, niet kuchen, haar stem niet eens verheffen. Als bij een wave rolden stilte en discipline over de menigte.

Toen ze bijna 80 jaar was, heb ik met eigen ogen kunnen vaststellen dat de omgang met de leerlingen van de eerste graad haar nog wonderwel afgang. Op een moment dat er niet meteen een vervanger werd gevonden, vervulde ze nog enkele weken een interimopdracht Latijn voor een afwezige collega en de dankbare leerlingen droegen 'ons zuster' al na enkele dagen op handen.

Zr. Alix was bijzonder taalgevoelig en had een enorme liefde voor het geschreven woord in welke taal dan ook. Haar leven lang is zij intensief blijven lezen. Zij werd regelmatig gevraagd om teksten van publicaties te corrigeren; ook deze taak vervulde zij op bijzonder minutieuze wijze. In die hoedanigheid maakte zij ook deel uit van de kernredactie van de religieuze tijdschriften *Aggiornamento* en *Golfslag*.

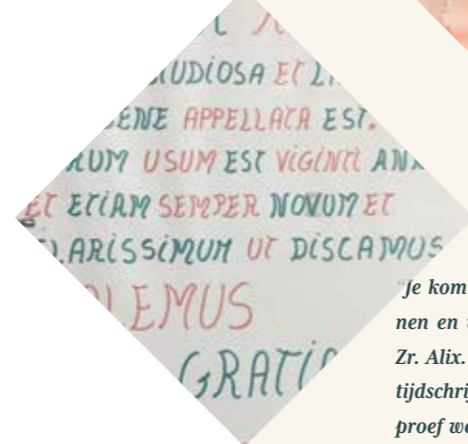
Tot in haar laatste levensjaren bleef ze bijlessen geven en in het bijzonder taallessen aan anderstalige gezinnen. Het was ontroerend te merken dat er van deze gezinnen verschillende aanwezig waren op haar uitvaartdienst. Vlak voor Zr. Alix door ziekte werd getroffen, gaf ze nog kerklatin en Nederlands aan enkele buitenlandse paters in Tongerlo.

Als eerbetoon aan deze kleine, grote Zuster laten we tot slot nog enkele van haar vrienden aan het woord.

Dries Horsten

Portret van Zuster Alix door Marianne van Ravestyn (2012).

"Je komt ze maar zelden tegen, mannen en vrouwen met de eruditie van Zr. Alix. Voor de eindredactie van ons tijdschrift was zij een zegen. Een drukproef werd pas definitief goedgekeurd als haar laatste opmerkingen waren ingebracht. Bij het nalezen van teksten zag zij onvolmaaktheden die de andere leden van de kernredactie niet waren opgevallen. Haar ruime kennis van oude en moderne talen was daarbij een welgekomen hulp. Ze koppelde die aan een buitengewone taalkundige alertheid. Correct taalgebruik, met inbegrip van de juiste punctuatie, was voor haar een noodzakelijke opstap naar heldere communicatie. De komma die aan de betrekkelijke bijzin een beperkende betekenis geeft, was daar een sprekend voorbeeld van."

Namens de redactie van *Golfslag* (Tijdschrift van de Unie van Religieuzen in Vlaanderen)

"Kom jij in mijn gedachten, dan voel ik pijn in mijn borstkas, mijn keel doet pijn door iets onbeschrijflijks dat daar vastzit.

Opeens wordt mijn zicht vaag, dan voel ik mijn wangen warm worden, elke traantje vertelt mij de pijn in mijn hart, het gemis. Nogmaals besef ik dat je er niet meer bent.

Hoe kan dat? Hoe kan je er niet meer zijn? Terwijl ik jouw aanwezigheid in mijn hart voel. Je was als een moeder, een gezinslid, een vriendin voor mij.

Jouw stem klinkt nog steeds in mijn oren, jouw zachte, mooie, liefdevolle stem. Ik hoor je nog zeggen: 'Ik hoor de bel niet meer, ik hoor het geluid van kinderen niet als het speeltijd is. Ik mis school en dat maakt mij ongelukkig. Laleh, elke keer als je mij bezoekt, breng je ook een stukje school mee.'"

Dit ontroerend dankwoord werd geschreven door Laleh Daria, collega godsdienst in de Patersstraat. Wij polsten naar de achtergrond en werden gegrepen door het droevige, maar tegelijk mooie verhaal van Laleh en Zr. Alix.

"In 2002 ben ik samen met mijn broer vanuit Afghanistan naar België gekomen, zonder ouders. Ik was 15 jaar en mijn broer 14. Toen ik in het Heilig Graf als leerling begon was ik 16 jaar. Ik begon in 3STW (toen was deze richting nog in de Patersstraat).

Ik worstelde veel met het Nederlands en wilde het zo goed mogelijk doen op school. Omdat ik nooit naar school was geweest, had ik achterstand in alle vakken op school. Ik wilde een onafhankelijke vrouw worden met een diploma, vrij kunnen leven in een land waar de vrouwen wel deze mogelijkheid hadden.

Zuster Alix hielp mij met Nederlands en alle andere vakken die ik op school kreeg. Ik had van haar bijlessen: op woensdagnamiddag, in het weekend en tijdens de schoolvakanties.

Zij steunde mij niet enkel met het leren. Zij hielp mij mijn hart helen dat zoveel pijn voelde in een vreemd land met de mogelijkheden waarvan ik zelfs niet durfde te dromen voordat ik in België was.

Na mijn middelbaar volgde ik de lerarenopleiding en kwam terug naar het Heilig Graf als leerkracht. Toen ik haar in de spreekkamer vertelde dat ik hier ging lesgeven, zag ik tranen van trots op haar wangen. Zij was echt fier op mij. Die tranen waren de mooiste bevestiging van haar liefde naar mij toe.

Zij gaf mij hoop, liefde, kracht, steun, geborgenheid ... en dat allemaal ONVOORWAARDELIJK. Ik ben nog steeds aan het rouwen, zo alleen aan het rouwen en dat is raar, pijnlijk en leeg. Want ik ken niemand die om haar rouwt, omdat ik haar familie niet ken. Mijn liefde voor haar is niet te beschrijven met woorden. Ik mis haar elke dag."

Laleh Daria, door Zr. Alix opgevangen

Zuster Alix in Tongerlo (eind 2016).

"De invloed van Zr. Alix in mijn leven valt moeilijk te ontkennen!

Zij was mijn leerkracht Latijn in de 6de Latijnse. Op de eerste schooldag stond in haar prachtig handschrift op het bord geschreven: "Non scholae sed vitae discimus!" En dit in een klas van zesendertig leerlingen ...

Nadien onderwees zij ons Latijn en Grieks in de 3de en de Poësis en Grieks in de Retorica. Mijn klasgenoten en ik hebben haar dus meer dan wie ook gekend als leerkracht. Haar gedrevenheid voor de Klassieke Talen en haar veel-eisendheid hebben ons zeker gevormd.

Mijn keuze voor Klassieke Filologie na de Humaniora was een gevolg hiervan. En ik was niet de enige ... nog twee klasgenoten volgden dezelfde weg. Ooit kon ik bij een prof op mededogen rekenen voor "te laat op een examen" omdat ik haar oud-leerlinge was!

Na mijn studies werd Zr. Alix "mijn collega"! Als junior-leerkracht kon ik steeds bij haar terecht met vragen over ons geliefd vakgebied en kreeg ik vele tips bij het gebruik van het door haar geschreven handboek "Marcus en Curia".

Bij de geboorte van mijn dochter schreef zij in het bezoekersboek "Vivat, crescat, floreat...!". Getuigt dit niet van haar geloof in een levend Latijn?

Toen Zr. Alix directrice werd, ontstonden door haar nieuwe, meer dan tijd vullende taken andere verhoudingen, maar deze bleven geïnspireerd door ons "gemeenschap-pelijk verleden".

Betty Trypsteen, een dankbare oud-leerlinge en collega

Onze school leeft

Eerste leerlingen STEM studeren af!

Interview met Ward, Bram, Nick & Daan | leerlingen 6 STEM

Heilig Graf startte als eerste school in Vlaanderen met een 6-jarige STEM-opleiding op ASO-niveau. In juni 2019 studeren de eerste STEM-leerlingen af! We zijn benieuwd naar hun afstudeerproject en toekomstplannen...

Ward Coomans

Over welk onderwerp gaat jouw afstudeerproject?

Lab-on-chip-technologie. Dit is technologie op kleine schaal, geïntegreerd op 1 chip, met veel toepassingen in de biomedische sector, bijvoorbeeld bloedanalyse om kankercellen te detecteren en DNA repliceren.

Met welke firma werk je hiervoor samen?

Imec. Dit bedrijf legt zich toe op het ontwerpen en verkleinen van computerchips, maar werkt momenteel ook aan een Lab-on-chip die binnen 15 minuten kan detecteren of je kanker hebt of niet.

Wat wil je volgend jaar gaan studeren?

Ingenieurswetenschappen (Burgerlijk ingenieur) of Bio-ingenieur.

Wat vind jij van STEM op onze school?

Programmeren is een grote troef binnen de opleiding. Dat is belangrijk als je Ingenieurswetenschappen of Informatica wil gaan studeren. Ik kreeg in het lager onderwijs ook te weinig uitdaging en STEM daagt echt wel uit. De vele STEM-labo's geven praktijkervaring, wat erg zinvol is voor later.

Bram Van Dyck

Over welk onderwerp gaat jouw afstudeerproject?

Koranel, dit is een nieuw metaalproduct. Ik onderzoek de productie, de toepassingen en de impact op het milieu.

Met welke firma werk je hiervoor samen?

Metallo. Dit bedrijf is gespecialiseerd in het recycleren van non-ferrometalen. Dit zijn metalen die geen ijzer bevatten of legeringen waar ijzer in zit.

Wat wil je volgend jaar gaan studeren?

Dat weet ik nog niet... Ik heb wel een sterke voorkeur voor een richting met veel biologie.

Wat vind jij van STEM op onze school?

We moeten veel zelfstandig en in groepen werken. Dit zal helpen om later in teamverband te werken. We leren veel op verschillende domeinen en ik vind het ook een pluspunt dat er zowel praktijk als theorie wordt gegeven.

Nic Vermeeren

Over welk onderwerp gaat jouw afstudeerproject?

De biologische risico's na blootstelling aan kosmische straling.

Met welke firma werk je hiervoor samen?

Het SCK. In dit Studiecentrum voor Kernenergie kom ik meer te weten over een lopend onderzoek en voer ik een praktische proef uit.

Wat wil je volgend jaar gaan studeren?

Ingenieurswetenschappen (Burgerlijk Ingenieur) aan de KU Leuven.

Wat vind jij van STEM op onze school?

STEM biedt een goede uitdaging aan jongeren die geïnteresseerd zijn in wetenschappen en wiskunde. We krijgen vaak vrijheid tijdens projecten, waardoor we zelf mee bepalen hoe we iets ontwerpen of welke factoren we bestuderen tijdens een project.

Daan Seuntjens

Over welk onderwerp gaat jouw afstudeerproject?

Hacken en security. Ik tracht te achterhalen hoe je je online beter kunt beveiligen en hoe websites jouw informatie het best kunnen opslaan. Ook ga ik na welke informatie men kan vinden indien je niet goed beveiligd bent.

Met welke firma werk je hiervoor samen?

Ik werk zelfstandig. Veel informatie verzamel ik via het internet.

Wat wil je volgend jaar gaan studeren?

Burgerlijk ingenieur.

Wat vind jij van STEM op onze school?

STEM bereidt goed voor op de studie Burgerlijk ingenieur. Ik vind de extra verdieping door wetenschappelijke projecten en de basis van programmeren ook interessant. STEM biedt een brede basis op het vlak van wetenschappen, zonder de algemene vakken links te laten liggen.

Zorg voor kankerpatiënten

Interview met Katelijne Berger | leerkracht lichaams- en schoonheidsverzorging

De zorg voor kankerpatiënten wordt steeds belangrijker in onze samenleving. Ook schoonheidsspecialisten en kappers vervullen een belangrijke rol in de basiszorg waar elke patiënt recht op heeft. Katelijne Berger, leerkracht lichaams- en schoonheidsverzorging, is van kinds af aan gebeten door dit thema. Zij volgde vorig jaar de opleiding 'kanker beauty professional' en brengt haar kennis en ambitie nu met veel passie over naar haar leerlingen.

Dag Katelijne, proficiat met je diploma! Biedt dit een grote meerwaarde voor jou en je leerlingen?

Ja, absoluut! Deze opleiding geeft een enorme toegevoegde waarde aan mezelf en aan de inhoud van mijn lessen. Ik ben van nature uit een zorgend persoon en wil mensen graag verwennen. Het is erg fijn dat ik mijn kennis en ervaring kan delen met leerlingen die hiervoor open staan. Daar word ik echt gelukkig van.

Verschildt deze zorg heel sterk van een andere schoonheidsbehandeling?

Bij de zorg voor kankerpatiënten draait het eigenlijk vooral rond het 'verwennen'. Het doel is om een bijdrage te leveren aan het 'welbevinden' van de zorgvragers. Deze verzorgingen zijn een methode om zieke personen, zowel lichamelijk als psychisch, bij te staan. We streven ernaar de stressfactoren en het hele emotionele welzijn te bevorderen.

Hoe komt deze zorg in de opleiding aan bod?

Onze leerlingen van het 7de jaar verwennen al enkele jaren patiënten op de Dag tegen Kanker in het AZ Turnhout. Sinds dit jaar kunnen we echter, dankzij mijn opleiding, de leerlingen nog extra bijscholen in dit zorggebied. Zij krijgen nu specifieke lessen gelaatsverzorging, lichaamsmassages en make-up, aangepast aan de noden van een kankerpatiënt. Natuurlijk zijn ook de communicatieve vaardigheden en het inlevingsvermogen heel belangrijk. Daarom is het goed dat de leerlingen ook in contact komen met kankerpatiënten.

Hoe ervaren patiënten deze verzorging?

Zij kunnen echt genieten van de verzorging en de aanraking. Ze appreciëren ook enorm dat wij jonge mensen hiervoor opleiden en warm maken. Ze staan er vaak van versteld hoe volwassen de leerlingen al zijn.

***'Ons motto luidt:
look good, feel better.'***

Sinds dit jaar biedt Heilig Graf ook de opleiding 7 Esthetische lichaamsverzorging zonder vooropleiding aan. Wat zijn je ervaringen tot nu toe?

De start was pittig, maar het komt helemaal goed. Met onze 11 leerlingen hebben we een heel divers klasje met verschillende achtergronden. Ze kozen bewust voor deze opleiding en zijn dan ook erg gemotiveerd om alle technieken onder de knie te krijgen. Velen komen uit de zorgsector en hebben dus vaak contact met mensen die nood hebben aan een schoonheidsverzorging. Denk maar aan bewoners in een bejaardentehuis die het ook fijn vinden om af en toe eens verwend te worden. Of haarstilisten die de vraag krijgen om bijpassende make-up aan te bieden. Het is dus zeker een meerwaarde op de arbeidsmarkt. Voor sommigen is het even wennen om terug theorie te studeren, maar de resultaten tonen dat het haalbaar is.

Waar een wil is, is een weg...

Hartelijk dank voor dit gesprek, Katelijne!

10 jaar Maatschappelijke veiligheid

Interview met Dimitri Snijers | opleidingscoördinator Maatschappelijke veiligheid

HOERA!

Dit jaar blaast ons studiegebied Maatschappelijke veiligheid 10 kaarsjes uit. Dimitri Snijers, opleidingscoördinator en leerkracht veiligheid, was er van in het begin bij en blikt terug op dit avontuur.

*Het beeld van
'veiligheid' is
de afgelopen jaren
positief veranderd.*

Dag Dimitri, proficiat met deze verjaardag! Ik kan me voorstellen dat er heel wat gebeurd is in het afgelopen decennium. Kan je me vertellen wat jou het meest is bijgebleven?

Er zijn veel dingen die blijven hangen, maar het meest indrukwekkende vind ik toch wel de *10 Miles* in Antwerpen waar we jaarlijks aan deelnemen. Leerlingen, oud-leerlingen en collega's werken een heel schooljaar naar dit sportevenement toe en zijn dan ook apertrots als ze 's maandags op school aankomen met een medaille.

Dit jaar organiseerden we voor de eerste keer ook een teambuildingsweek in de Ardennen met beide studierichtingen: Integrale veiligheid en Veiligheidsberoepen. Een geslaagde week die ervoor zorgde dat leerlingen en leerkrachten elkaar op een andere, oprechte manier leerden kennen.

Je bent inmiddels vijf jaar opleidingscoördinator. Waar ben je het meest trots op?

We mogen fier zijn op het feit dat we een kwalitatieve opleiding bieden, met elk jaar opnieuw veel leerlingen. We bouwden inmiddels ook een goede naam op in de sector. Ze staan niet voor niets elk jaar aan onze deur te kloppen voor goede arbeidskrachten.

*Er is
werkzekerheid
bij het
afstuderen.*

Wat zorgt ervoor dat de opleiding zo kwalitatief is?

We proberen zo goed mogelijk de link te maken met het werkveld. We bieden keuzestages op maat aan, waarbij de leerlingen effectief een aantal uren doorbrengen op de werkvloer. We brengen ook bezoeken aan onder meer de gevangenis en de rechtbank en we nodigen gastsprekers uit.

Ik schrik er soms van welke 'hoge pieten' we hier over de vloer krijgen, zoals Paul van Tigchelt, OCAD-topman.

We schenken ook veel aandacht aan de competenties en attitudes van leerlingen, omdat dit minstens even belangrijk is als punten. Op tijd komen en respect hebben voor anderen, zijn aspecten waar werkgevers immers veel belang aan hechten.

Daarnaast hebben we een hecht, jong team van leerkrachten die openstaan voor verandering om de opleiding steeds beter te maken. Zo integreerden we recent nog taalniveaus en voerden *teamteaching* in voor het vak recht.

Zag je de afgelopen 10 jaar een evolutie op het vlak van veiligheid?

Het stereotype van de 'brede, sterke vechter' is verdwenen en ook meer en meer vrouwen zien een toekomst in de sector. Dat zien we ook in de populatie van onze klassen.

De vraag naar bewakingsagenten is toegenomen, dus er is werkzekerheid bij het afstuderen. Afgestudeerden komen ook vaker bij de politie terecht, omdat ze nu sneller dan vroeger jonge mensen met potentieel een kans willen geven. Tenslotte gaan er ook meer en meer leerlingen verder studeren, in een maatschappelijke richting of zelfs de bacheloropleiding Maatschappelijke veiligheid in Kortrijk. De bewakingssector is dus heel divers, met ruime en gevarieerde jobmogelijkheden.

Wat wil je nog graag verwezenlijken?

Ik wil met het team vooral blijven voortdoen zoals nu: leerlingen met plezier naar school laten komen en hen op een leuke en aangename manier iets bijleren. Daarnaast wil ik af van de 'hokjesmentaliteit'; of je nu uit het werkveld komt of uit een bacheloropleiding, bij ons is iedereen gelijkwaardig. Bovendien wil ik nóg meer investeren in samenwerkingsverbanden met de veiligheidssector, zodat de leerlingen zoveel mogelijk betrokken worden bij het werkveld.

Dat zijn mooie streefdoelen.

Bedankt voor je tijd, Dimitri en nog veel succes!

In gesprek met oud-leerlingen

Annick De Splenter richt stadsbrouwerij in Gent op

Het Heilig Graf heeft veel straffe oud-leerlingen. Dat wisten we al langer en tóch blijven ze ons elke keer verbazen. Zo ontmoetten we toevallig Annick De Splenter, een dame met pit die in 1988 bij meneer Lenaerts afstudeerde in de studierichting Economie. Ook toen al ontbrak het De Splenter niet aan ondernemingszin. Jaren later, in 2009, stampte De Splenter de Gentse stadsbrouwerij GRUUT uit de grond. Een bijzondere keuze... en toch ook weer niet. Bij De Splenters zit brouwen in het bloed. Annick werd van jongs af aan ingewijd in de wereld van gisting en bier.

Dag Annick, fijn dat je tussen het brouwen door even tijd wil maken voor dit interview. Je bent geboren en getogen in Gent. Hoe kwam je dan in het Heilig Graf terecht?

Ik was vroeger een 'kleine plezante', een beetje rebels ook. In Gent vonden ze niet meteen een geschikte plek voor mij en daarom gingen mijn ouders het heel eind verder zoeken. Zo kozen zij voor het internaat van het Heilig Graf in Turnhout.

Heb je fijne herinneringen aan de school?

Ik heb een heel leuke tijd beleefd in het Heilig Graf. Ik herinner me dat we een heel dynamische minionder-neming hadden waar we ons goed in konden uitleven. Schoolbanken, gezag, leraars en leraressen; het lag me allemaal niet zo goed, maar een opleiding combineren met miniondernemen en de vriendschappen die daarbij kwamen kijken, vond ik top.

Welke weg volgde je na je loopbaan in het Heilig Graf?

Ik trok naar Leuven voor mijn kandidaturen Handels-wetenschappen. Daarna volgde ik Pers en Communi-catiwetenschappen in Lyon en in New York. Bij mijn terugkeer naar België deed ik Biochemie in Gent, met twee laatste jaren Brouwerij.

Hoe kwam je erbij om een stadsbrouwerij in Gent op te richten?

Gent is mijn geliefde stad. Er was op dat moment geen brouwerij meer, maar de stad had een heel rijke brouwerijgeschiedenis. Voor mij was het oprichten van een stadsbrouwerij dan ook een heel evidente keuze.

Ging je meteen na je studies met de brouwerij van start?

Nee, ik heb eerst nog wat andere jobs gedaan, zo als de organisatie van de Gentse Feesten. Ik was ook crisisbeheerder in bepaalde bedrijven en werkte zes jaar in de brouwerij van mijn vader.

De liefde voor het brouwen zit dus in het bloed.

Inderdaad. Brouwen zit bij ons in de genen. Zowel langs mijn vaders- als moederskant waren familie-liden actief in de brouwerswereld.

Wat houdt je huidige job precies in?

Mijn belangrijkste taak is het strategisch beleid van de brouwerij. Daarnaast ben ik verantwoordelijk voor het algemeen management. Ik zorg ervoor dat de juiste mensen op de juiste plaatsen aan het werk zijn en coördineer de productie, de administratie, de marke-ting en de verkoop.

Wat een veelzijdige job! Aan uitdaging heb je wel-licht geen gebrek.

De Gentse Gruut is blijkbaar een lekker bier. Kan je ons het geheim verklappen?

Nee, geheimen worden niet verklapt! *(lacht)*

Ik kan je wel vertellen dat vier van onze Gentse

Gruuten zonder hop worden gebrouwen. We gingen dus op zoek naar alternatieven ter vervanging van het hopkruid. Dat ging niet zonder slag of stoot. Een cursus biochemie en enkele samenwerkingsverbanden met universiteiten later was ons stadsbier geboren.

We moeten beslist eens komen proeven! Kan je de brouwerij ook bezoeken?

Ja hoor. De brouwerij is elke dag open voor bezoekers. Op winterse weekdays van 14u tot 19u, op zomerse weekdays van 11u tot 19u/20u, op zaterdag van 10u tot 23u en op zon- en feestdagen van 14u tot 18u. Groepen kunnen, mits reservatie, ook buiten deze uren in de brouwerij terecht.

We komen zeker eens langs! Heel veel dank voor dit interview, Annick. En nog veel succes met de brouwerij!

Edith De Taeye kiest op 21-jarige leeftijd voor kloosterleven

Dag Edith, leuk om jou terug te zien.

Je studeerde vorig schooljaar af in onze studierichting Sociale en technische wetenschappen. Hoe kijk je terug op je tijd in het Heilig Graf?

Ik ben pas in het 5de jaar naar het Heilig Graf gekomen. Ik woonde 14 jaar in Brussel en ging naar een Franstalige school. Naderhand ging ik op internaat in West-Vlaanderen, maar toen ik met mijn familie naar Turnhout verhuisde, was de afstand te groot om te overbruggen. Zo kwam ik in het Heilig Graf terecht. Dat was telkens een grote aanpassing. Gelukkig heb ik altijd mijn plekje kunnen vinden. Ik had een hele fijne klas met leuke leerlingen die mij vanaf het begin goed hebben opgevangen. Ook de studierichting die

ik volgde, ging mij steeds meer boeien. Vooral wetenschappen vond ik interessant.

Je zal dit jaar intreden bij de zusters van het Heilig Graf in Sint Odiliënberg. Dat is vandaag de dag geen evidente keuze. Hoe ben je tot deze beslissing gekomen?

Ik kreeg het geloof als klein meisje al mee van mijn ouders. Het katholieke geloof was mij dus niet vreemd. Door gebed en inzet heb ik een band met God onderhouden, ook als het moeilijk ging. Deze band ging bij mij steeds meer groeien. Ik ben ervan overtuigd dat God mensen roept. Zo heb ik het toch ervaren en zo ervaar ik het nog steeds. Het klinkt misschien Chinees, maar ik kan het niet anders zeggen dan: 'Hij heeft mij geroepen!'

Mijn zus, die 13 jaar ouder is dan ik, is op 20-jarige leeftijd ingetreden bij de Zusters van Liefde in Kortemark (West-Vlaanderen). Ik was toen 6 jaar. Deze beslissing was voor mij eerst een schok, maar zij heeft het kloos-

terleven dichterbij huis gebracht en ik raakte erdoor gefascineerd.

Het idee om in te treden in een kloostergemeenschap leefde dus al een hele tijd?

Inderdaad. Toch was het niet vanzelfsprekend, want ik kwam telkens weer mezelf tegen. Ik dacht dat het met mijn slechte karaktertrekken toch niet mogelijk zou zijn om in te treden. Alsof je al een heilige moet zijn om te kunnen intreden! (*lacht*) Maar het verlangen bleef groeien. Ik voelde mij ertoe aangetrokken en dat liet mij niet meer los.

—
**'Hij heeft mij
geroepen.'**
—

Ik had op 8-jarige leeftijd in het geheim een mini-briefje naar mijn zus geschreven waarop stond dat ik ook zuster wou worden, net als zij. Ik vroeg haar om mij het briefje terug te geven als ik 20 jaar zou zijn. Zo gezegd, zo gedaan. Op mijn 20ste verjaardag kreeg ik het mini-briefje terug in handen. Ik was dat briefje al lang vergeten, maar het idee om in te treden had mij niet losgelaten.

Op het einde van het 6de middelbaar had ik steeds meer vragen bij mijn toekomst: studeren, werken, intreden? Dat maakte mij onzeker. Ik vertelde de mensen om mij heen dat ik theologie wilde studeren, want ik moest toch iets zeggen! Nadien besepte ik dat ik niet de juiste motivatie had. In mijn hoofd speelden heel andere zaken. Toen ik dat briefje met mijn kinderhandschrift terug in handen kreeg, heb ik de knoop kunnen doorhakken. Het herinnerde mij aan de belofte die ik moest nakomen. Het was mooi dat deze bevestiging op dit moment van onzekerheden in mijn leven kwam.

Hoeveel mensen leven er in deze kloostergemeenschap?

Er zijn zeven zusters in het klooster en één zuster die elders wordt verzorgd. In totaal zijn er dus acht zusters. In een contemplatieve orde is het niet zo vreemd om maar met acht te zijn. Ik denk dat de grootste groep ooit uit 15 zusters bestond.

Zal jij de jongste bewoner in het klooster zijn?

Dat klopt. Toen ik afgelopen weekend nog eens op bezoek ging bij de zusters, noemde een van hen mij 'de kleine'. Ik moest toen wel lachen. Ik ben in mijn familie een nakomertje, net als in mijn 'nieuwe familie'. Dat vind ik helemaal niet erg!

Hoe ziet een dag in de kloostergemeenschap eruit?

Er zijn vaste tijdstippen voor het koorgebed. Dat is de eerste taak van een kanunnikes. Daarnaast zorgen de zusters voor de gasten die komen en wordt er schoongemaakt, gekookt, gestreken... De zusters organiseren ook ieder jaar een processie. Dat vraagt heel veel zorg en aandacht. Het is echt de moeite om eens te gaan kijken. De straten zijn dan mooi versierd met bloemen en het hele dorp werkt eraan mee. Het is echt indrukwekkend.

Wat zijn jouw verwachtingen van het kloosterleven?

Ik denk dat het belangrijkste is dat ik Hem mag volgen en telkens opnieuw hiervoor kies. Dat betekent: steeds meer op Hem te lijken. 'Maak mijn hart gelijkvormig aan Uw Hart.'

Jezus zegt: 'Wie Mij ziet, ziet de Vader.' Dat impliceert eveneens dat je de deugden beoefent (geloof, hoop en liefde).

In de Heilige Schrift staat ook: 'Wees volmaakt, zoals uw Vader in de hemel volmaakt is.' Dit is geen roepstem voor mij alleen, maar voor alle mensen. Ik wil daar naartoe gaan. Bij Hem!

Heel veel dank voor dit interview, Edith.
En van harte een mooie toekomst gewenst!

Internaatmozaïek

Fitnessruimte internaat

Zweten en zwoegen, het hoeft niet alleen achter de boeken... Ons internaat heeft sinds dit schooljaar een fitnessruimte! Het is een fijne plek waar onze internen regelmatig kunnen sporten en ontspannen.

Tussen het studeren door even de fiets op, buikspieroefeningen doen en gewichten heffen..., de ideale pauze!

Night run

Uit bed voor het goede doel! Onze internen organiseerden een *Night run* voor De Warmste Week van Studio Brussel. Zij konden zich opgeven om één of meerdere toeren te lopen en zich daarvoor te laten sponsoren. Op een gure winternacht, van 19 u. 's avonds tot 7 u. 's ochtends, liep permanent iemand op de piste van de school.

Een gezellig en hartverwarmend initiatief ten voordele van vzw Moeder-Zorg in Turnhout.

Uit de oude doos

avondrecreatie

veerjardag Zr. Mieke

stadspel

kerstfeest

even ontspannen tijdens de examens

Levende geschiedenis van het Heilig Graf

Leve de geschiedenis van het Heilig Graf!

Voorsprong op morgen, Sequel of Prequel?

Op 1 september 2019 gaat de veelbesproken onderwijsvernieuwing van start en van uitstel kon geen sprake zijn. Nochtans was de Vlaamse regering rijkelijk laat met haar eindtermen, waardoor ook de vroegste leerplannen pas midden november klaar zijn geraakt. Sommige vakken moesten zelfs tot in de lente wachten, wat het bijzonder kort dag maakt om dit alles deftig te implementeren.

Dat er in menig leraarskamer ongerustheid heerst, mag dan ook niet verwonderlijk heten en dat de (niet altijd zo) sociale media het allemaal nog eens extra op de spits zouden drijven, viel te verwachten. Het is niet anders in onze school, die nochtans wel wat hebben kan ...

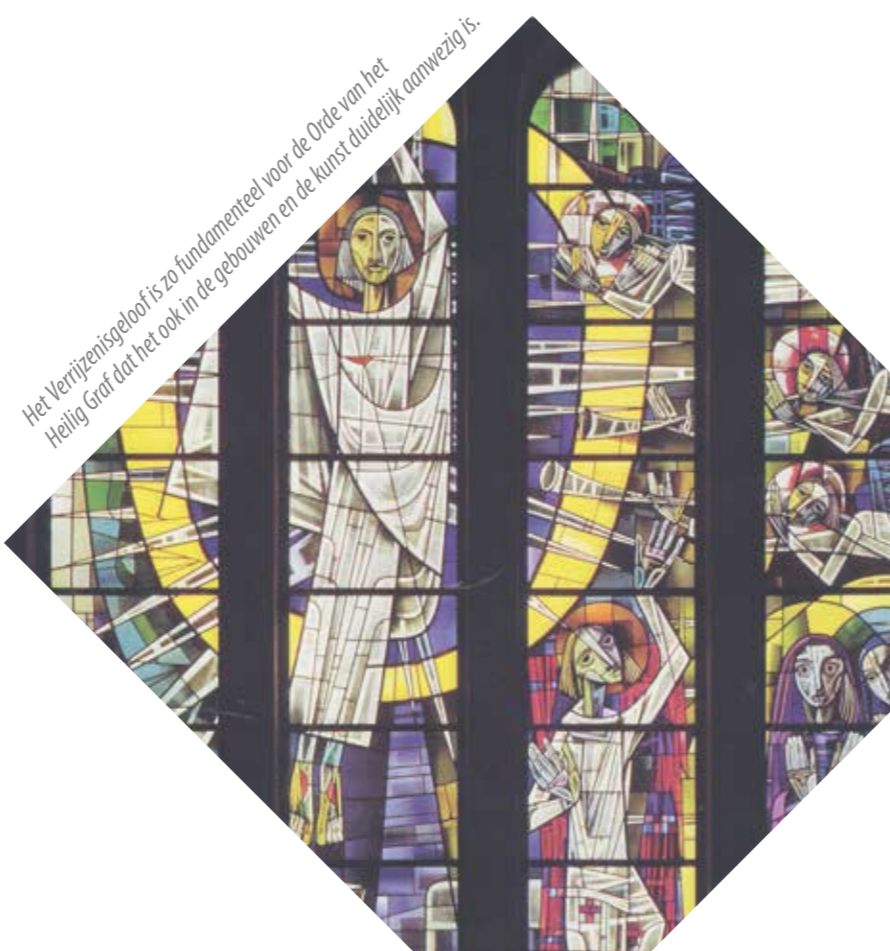
Toch voelde ik tijdens een nascholing in Hasselt - op 1 februari, daags voor Lichtmis - aan dat het Graf ook nu wel weer bij de eersten van de klas zal zijn. Meer dan elders staan onze neuzen al in de goede richting en voel je een bovengemiddelde soepelheid om met de veranderingen om te gaan. Ook dát hebben we van de zusters geleerd ...

Het is op scharniermomenten als deze, wanneer men aan bestaande systemen stevig schudt, dat het DNA van 't Graf ons in de kaart speelt.

Evolutie en revolutie

Alle scholen passen zich aan de tijd aan, al verschilt het evolutionaire tempo van de ene danig van dat van de andere. In Turnhout vaart het Heilig Graf al 356 jaar lang voort op het metrum van de regelmatige revolutie waardoor we onze slogan *Voorsprong op morgen* waarmaakten lang voor hij bedacht werd!

't Graf was de eerste secundaire school in de volkstaal (1905-11) en ook voor het Vernieuwd Secundair Onderwijs (VSO, 1971) waren we bij de pioniers. In beide

Het Verrijzenisgeloof is zo fundamenteel voor de Orde van het Heilig Graf dat het ook in de gebouwen en de kunst duidelijk aanwezig is.

In het sjeke Holy Sepulchre van New Hall, Chelmsford, heerst nog steeds een ander opvoedingsklimaat dan bij ons. (Foto Holy Sepulchre New Hall, jaren '50)

periodes toonden we ons een katalysator voor zowel didactische als pedagogische vernieuwing. Telkenmale moest er weerstand overwonnen worden en ja, doken er kinderziekten op, maar steeds weer haalden we er het goede uit om daarmee verder te timmeren aan de weg richting het ideale onderwijs. Een aparte eerste graad bijvoorbeeld - een concept dat door steeds meer pedagogen gepromoot wordt - is bij ons al decennialang vanzelfsprekend.

Sinds 2013 hebben we onze studierichtingen consequent ondergebracht in vier interessegebieden - de zogenaamde 'huizen' - waarmee we in feite zonder het te beseffen al een eerste stap zetten in de richting van de vernieuwingen van vandaag. Voor de definitieve vorm haalden we destijds onze inspiratie bij MOSA-RT in Maaseik (toen nog scholengroep Harlindis en Relindis, waarvan één van de spelers het voormalige Heilig Graf Kinrooi is, nvdr). Toch werden de fundamenten voor deze reorganisatie al twintig jaar eerder gelegd, toen wijlen Zr. Gemma en André Vandecruys in 1994 de samenwerking tussen het Heilig Graf en Sint-Lutgardis beklonken. Op papier werd dit vrij snel een fusie die in de praktijk werd afgerond met een volledige herstructurering van het onderwijsaanbod over drie campussen in 2005.

2013 was ook het jaar dat STEM zijn intrede deed in de school; de eerste lichting studeert aanstonds af. Het Heilig Graf pionierde andermaal en tot op de dag van vandaag worden we overal te lande als dé referentie voor goed STEM-onderwijs beschouwd. Ook wat CLIL betreft - vakonderwijs in een andere taal dan het Nederlands - waren we er vroeg bij en ontpopten we ons in een mum van tijd tot één van de sterkhouders in Vlaanderen.

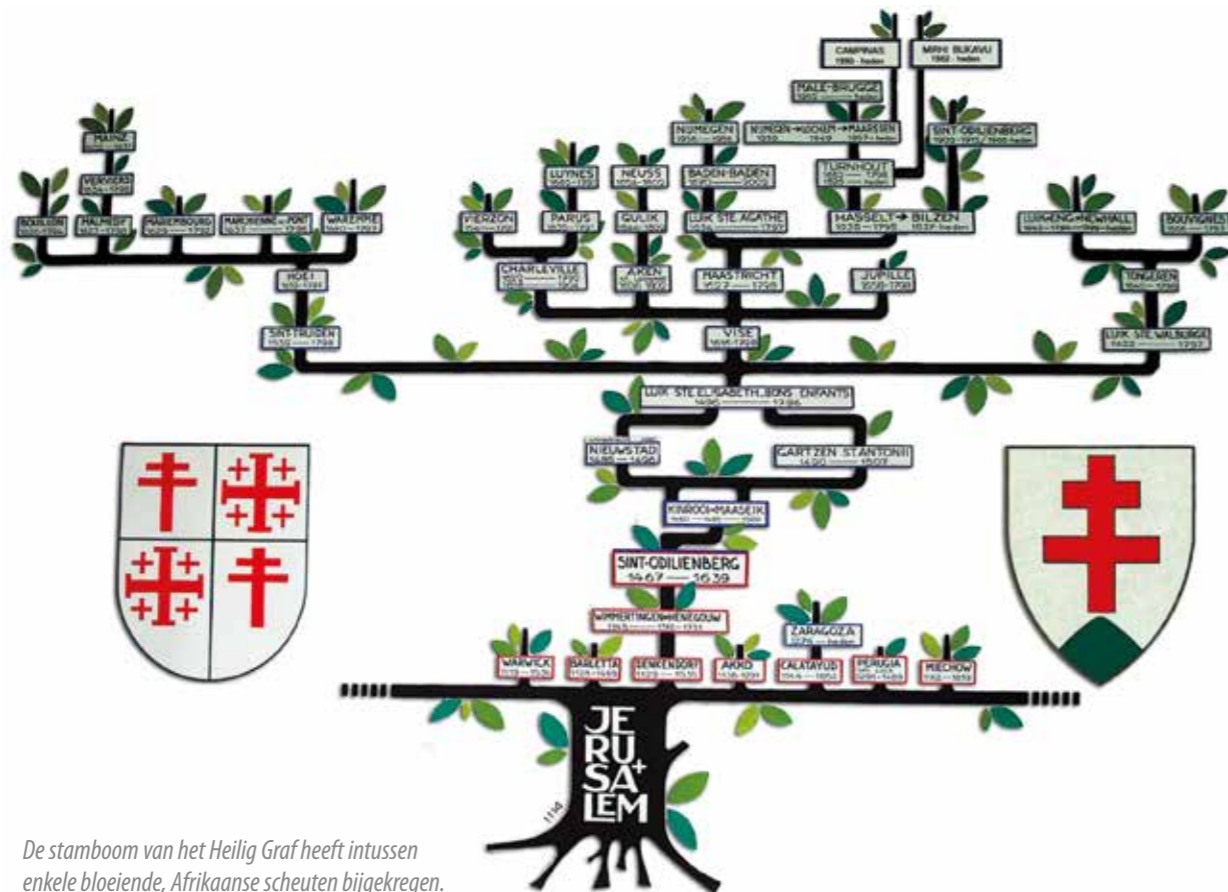
Vooruitgangsgeloof

Anno 2019 mag de school dan wel in handen van leken zijn, vanuit hun klooster in Tongerlo volgen de zusters op de voet wat er bij ons gebeurt. Bij ieder bezoek uit Turnhout tonen ze zich bijzonder geïnteresseerd, zijn ze blij dat het goed gaat en bovenal fier dat hun levenswerk in goede handen is. Wel missen ze de nabijheid van de leerlingen soms ...

De jongste Zuster is de zeventig intussen gepasseerd en ook in de andere Heilig Grafpriorijen van Europa loopt de gemiddelde leeftijd aardig op; noviciaten zijn er al lang niet meer. Toch zijn onze zusters niet pessimistisch over de toekomst, hooguit realistisch. Ze wéten om te beginnen dat hun werk voor het onderwijs door anderen wordt voortgezet. Daarnaast voelen ze dat ook hun spiritualiteit als kloosterling verder leven zal, al is het misschien niet hier.

Eigenlijk begon het verhaal van deze doorstart al in 1928, toen het Heilig Graf Turnhout een eerste missiepost oprichtte in Aketi, Kongo. Ene Sma Hadewych Ryckebusch reisde in 1934 voor het eerst naar onze toenmalige kolonie en werd er o.a. overste van Likati, Aketi en later Bukavu. In 1966 maakte zij haar grote droom waar met de oprichting van een plaatselijke kloosterorde, *de Filles de la Résurrection*. Had Moeder Hadewych voorzien dat er minder roepingen in Europa zouden komen? Of was het een bewuste keuze om lokale zusters op te leiden richting zelfstandigheid?

De stamboom van het Heilig Graf heeft intussen enkele bloeiende, Afrikaanse scheuten bijgekregen.

Verrijzenisgeloof

Wat er ook van zij, mede dankzij het levenswerk van Moeder Hadewych lijkt ook de toekomst van het Grafse kloosterleven verzekerd. Heden ten dage tellen haar *Filles de la Résurrection* ruim 200 zusters, verspreid over negentien huizen. De gemiddelde leeftijd ligt er een pak lager dan in Europa en er treden nog regelmatig jonge meisjes in (enkel met 1996 als geboortjaar, alsjeblijft!).

De bloeiende priorijen Mirhi-Bukavu en Masaka-Rwanda maken al heel wat jaren deel uit van de in 1975 opgerichte Associatio van Heilig Grafkloosters en het zwaartepunt is langzaam maar zeker van Europa naar Afrika aan het verschuiven. Officieel opereren de *Filles* nog onder de vleugels van de Europese zusters, maar binnen afzienbare tijd zullen zij tot volwaardige Heilig Grafkanunnikessen verheven worden.

Om deze overgang vlotter te laten verlopen, was een hervorming van de noviciaten in Kongo en Rwanda aangewezen. Op vraag van de Afrikaanse zusters zelf zal o.a. het vak ordegeschiedenis extra uitgediept worden, want men wil absoluut de eigen wortels kennen en de geestelijke erfenis van de negen eeuwen oude orde verder uitdragen.

De oorsprong van morgen

Een belangrijke rode draad hierin moet zijn dat het Heilig Graf met deze doorstart lang niet aan haar proefstuk toe is. Toen de priorij van Turnhout in 1662 werd opgericht, had de orde – in 1114 in Jeruzalem ontstaan – er bijvoorbeeld al 548 jaar opzitten. In deze ruim 904-jarige totaalgeschiedenis heeft het Heilig Graf regelmatig zwaar weer gekend en stond de orde meer dan eens op het punt te verdwijnen, maar door telkens terug op te staan na zo'n tegenslag zijn we er keer op keer bovenop gekomen.

In het prille begin bestonden er bijvoorbeeld enkel mannenkloosters van het Heilig Graf, maar al in 1874 is met Piotr Petalski de laatste kanunnik van het Heilig Graf (Miechow, Polen) overleden. Enkel dankzij de vrouwelijke tak bestaan er anno 2019 nog Heilig Grafkloosters.

Wat als Jan Van Abroek zijn hervormingsinstituut in Sint-Odiliënberg (1467) niet had opgestart om de ontstane mistoestanden van binnenuit te bevechten? Zou de orde dan nog bestaan hebben, nu?

En wat als diezelfde Van Abroek vanuit Sint-Odiliënberg géén vrouwenklooster te Kinrooi (1480) had gesticht? Was het klooster Ste.-Elisabeth van Luik (1496) er dan wel gekomen? En van daaruit Visé (1616)? En van dááruit Maastricht (1627)? Het prachtige Bonnefantenklooster

van Maastricht, van waaruit Luik Ste.-Agathe (1634) werd gesticht, dat op zijn beurt als moederklooster voor Hasselt (1638) fungeerde? En wat tenslotte als Hasselt er niet gekomen was, hoe zat het dan voor Turnhout, dat in 1662 vanuit het Bonnefantenklooster aldaar gesticht werd?

Vergeet daarbij niet dat de periode tussen de stichting van Kinrooi en die van Turnhout voor de Lage Landen sowieso geen tijd van rozengeur en maneschijn is geweest, met de Reformatie, de Contrareformatie, de Beeldenstorm en meer van dat ...

Ten tijde van de Franse Revolutie zag het er andermaal slecht uit voor het Heilig Graf en voor de kloosters in het algemeen. Gelukkig konden onze priorijen in Spanje en het Verenigd Koninkrijk de dans ontspringen dankzij hun ligging buiten het strijdtooneel. Los daarvan leefde de Heilig Grafspiritualiteit ook in de Lage Landen voort, zij het dan onder de radar. Eens het gevaar geweken was, werden enkele van de opgeheven priorijen hersticht, met name Turnhout (1826) en Bilzen (1837).

Voorlopig afsluiten doen we met de jaren 1960, met o.a. het Tweede Vaticaans Concilie en met mei '68. Geef toe dat ook dit niet bepaald de gemakkelijkste periode was voor oude, katholieke instituten. Door zich andermaal aan te passen aan de tijd en door resoluut de weg vóórwaarts te kiezen, kwam het Heilig Graf ook deze crisis weer te boven.

Simul in unum

Sinds 1114 is de prachtige (stam)boom van het Heilig Graf blijven groeien en zich vertakken. Elke vertakking is daarbij anders, met een eigen patroon, maar van de oudste wortels in Jeruzalem tot de jongste scheuten in Afrika loopt steeds dezelfde sapstroom. Die sapstroom moet de rode draad worden in de te schrijven ordegeschiedenis.

Dit ambitieuze project zal bestaan uit een historisch en een spiritueel luik. In de beide delen wordt onderzocht wat de verschillen tussen de kloosters zijn en waar de overeenkomsten zitten. De nog bestaande priorijen worden beschreven, maar ook de verdwenen kloosters komen aan bod. Ook de geschiedenis van wie in 1975 niet in de Associatio stapte – in concreto Baden-Baden en het nog bestaande Sint-Odiliënberg – verdient een plaats.

Wat het historische deel betreft, zal het een kwestie van selecteren worden uit het immens aantal werken dat er ooit al over gepubliceerd werd, niet in het minst door onze eigen Zr. Hereswitha zaliger. En een studie als deze schrijven zónder Switjes opvolgster, huidige kloosterarchivaris Zr. Ilona Faes met al haar kennis terzake, zou simpelweg onmogelijk zijn.

Voor het spirituele luik zullen we naast bronnenonderzoek vooral veel gesprekken moeten voeren met zusters uit verschillende priorijen. Hoe hebben zij het voor de orde fundamentele verrijzenisgeloof beleefd, individueel en als gemeenschap? Op welke manier zaten de kernbegrippen voor een kloosterleven – cultus, communio en caritas – verweven in hun dagelijkse bestaan?

Eén ding is zeker: het vermogen om te incasseren, snel te recupereren en vrijwel meteen weer aan de slag te gaan zit vervat in ons DNA, in de sapstroom van onze stamboom zo u wil. En hoe meer ik me verdiep in de geschiedenis van onze school en de kloosterorde, hoe meer ik ervan overtuigd geraak dat dit optimisme rechtstreeks voortvloeit uit het verrijzenisgeloof van de zusters.

Uit het lijvige standaardwerk wordt een gebruiksklaar handboek ordegeschiedenis gedestilleerd dat men al binnen een jaar of twee in de Afrikaanse noviciaten in gebruik wil nemen. De kernredactie hiervoor bestaat uit de

Sma Beata Brabants - 'Piot' - tijdens de huldiging voor haar 40-jarig directeurschap (1967)

generale priorin Zr. Hannah Geysens, Zr. Caristas Van Houdt van Brugge, de Zrs. Liesbet en Magda De Graeve uit Tongerlo en ikzelf (Dries Horsten). Oud-collega Patricia Demaeght is ook van de partij; als romaniste is zij verantwoordelijk voor de vertaling van dit leermiddel in het Frans.

U steunt toch ook?

Afgelopen winter is er bijzonder veel tijd en energie gekropen in de voorbereiding. Om te beginnen, moesten we contacten leggen met verschillende archieven in België en Nederland waar nog relevante Grafse kennis opgeslagen zit. Verder hebben we al een aantal van de (huidige) eigenaars van vroegere Heilig Graf sites kunnen traceren.

Bijzonder tijdrovend was het uitpluizen of we al dan niet in aanmerking kwamen bij bestaande lokale, regionale en nationale subsidiekanalen. Het vervolgens uitschrijven van een effectief aanvraagdossier hiertoe was evenmin van de poes, neem dat van ons aan. Of we uiteindelijk subsidies in de wacht zullen slepen en over hoeveel het dan gaat, is voorlopig nog koffiedik kijken.

Bovenop de eventuele subsidiëring zullen we sowieso nog sponsoring nodig hebben. Wenst ook u dit onderzoeksproject te steunen, dat niet alleen de geschiedenis van ons Heilig Graf behelst, maar evengoed die van heel de stamboom, dan zouden we u daarvoor bijzonder erkentelijk zijn. In het kader hiernaast vindt u de nodige gegevens terug.

Dries Horsten
Leraar Heilig Graf Apostolikenstraat
Redacteur van Switjes ECHO

Moeder Raphael Eelen en Zr. Imelda Henrotay in Congo (1938)

Levende geschiedenis Heilig Graf

Rekeningnummer: BE30 9733 5897 5311
Zetel: Abdijstraat 38, 2260 Westerlo-Tongerlo
Contact en correspondentie:
Vrijheid 98, 2320 Hoogstraten,
dries.horsten@heilig-graf.be.
Opgelet: voorlopig zijn we slechts een feitelijke vereniging, waardoor we (nog) geen officiële fiscale attesten kunnen uitreiken (hooguit een betaalbewijs van uw gift). In de toekomst hopen we dit wél mogelijk te maken, bijv. via een projectrekening onder de vleugels van een hogere instantie.

Onze eeuweling: *oud, maar nooit out!*

In deze editie zoomen we graag in op enkele oud-leerlingen uit één van de studierichtingen die, net zoals vele andere, haar degelijkheid heeft bewezen. En die in het jaar 2018 - alstublieft - maar liefst honderd jaar deel uitmaakte van het studieaanbod van het Heilig Graf. Ad multos annos, Klassieke talen!

Kleine greep uit de oud-Graffers Klassieke talen:

Joni Gabriëls: masterstudent Geografie KULeuven (Latijn-Wetenschappen, 2014)
Pauline Lebbe: juriste bij Brepols (Grieks-Latijn, 2002)
Ann Marynissen: professor Nederlandse taalkunde aan de universiteit van Keulen (Grieks-Latijn, 1981)
Lotte Van Genechten: studente geneeskunde KULeuven (Grieks-Latijn, 2013)
Tine Horsten: stafmedewerker strategische projecten en communicatie Thomas More (Latijn-Wiskunde, 1990)
Jeltsje Tack: cardiologe (Grieks, 1981)
Josse Clauwaert: huisarts (Latijn-Wetenschappen, 2009)
Lea Verstricht: theologe KULeuven (Grieks, 1982)
Bieke Ilegems: actrice en presentatrice (Latijn, 1989)
Caroline Van Schoubroeck: professor Rechtsfaculteit KULeuven (Grieks, 1978)
Katlijne Van der Stighelen: professor kunstgeschiedenis KULeuven (Latijn, 1977)
Mia Vanspringel: licentiate klassieke talen (Grieks-Latijn, 1973)
Katrien Schrijvers: parlements lid (Grieks, 1981)
Ruth Smits: apotheker (Latijn-Wiskunde, 2009)
Elvire Daems: dokter in oftalmologie AZ Turnhout (Grieks, 1991)
Geertrui Jacobs: directeur toerisme Vlaanderen in New York (Grieks, 1990)
Bert Willems: master Geografie (Latijn-Wetenschappen, 2009)
Bieke Heykants: dokter in dermatologie en oprichter Da Vincikliniek (NW met Latijn, 1986)
Benedicte Vaerman: hoofdbibliothecaris Oost-Aziatische bibliotheek KULeuven (Latijn, 1979)
Shana Wouters: studente geneeskunde (Latijn-Grieks, 2010)
Kristien Clermont: neurologe AZ Turnhout (Latijn-Wiskunde)
Mia Willemsen: notaris (Latijn-Grieks, 1978)
Aline Van Eysendyck: master taal- & letterkunde: Latijn/Grieks (Grieks-Latijn, 2009)
Hilde Van Ravensteyn: licentiate klassieke talen (Latijn-Grieks, 1966)
Hilde Eynikel: auteur van o.a. de 'Definitieve biografie' van Pater Damiaan (Grieks-Latijn 1966)
Heleen Uyterhoeven: master taal- & letterkunde: Latijn/Grieks (Grieks-Latijn, 2008)
Greet Van Hees: licentiate Germaanse Talen (Latijn-Grieks, 1973)
Annie Meeuwes: voormalig pedagoge lerarenopleiding KHK Turnhout (Latijn-Grieks, 1969)
Betty Trypsteen: licentiate klassieke talen (Latijn-Grieks, 1963)
Marie Christine Boone: advocaat (Latijn-Grieks, 1969)
Kaat Druyts: Zorgbegeleider bij De Voorzorg (Latijn-Grieks, 2010)
Annie Van Hees: germaniste en medewerker theater Elckerlyc (Latijn-Grieks, 1971)
Katrien De Bièvre: violiste (Latijn-wiskunde, 1987)
Sofie Noyen: archeologe (Latijn-wiskunde, 1988)
Mitch Goos: master taal- & letterkunde: Latijn/Grieks (Grieks-Latijn, 2009)
Marie Uiterwijk: leerling en schrijfster (4 Latijn)

Dries Horsten

Wist u

... dat **Katreine Blomme** (WEWI, 2008) in augustus 2018 haar doctoraat verdedigde aan de afdeling Geologie in Leuven? Het onderwerp van haar doctoraatswerk was een hele mond vol: 'Quantitative testing of conceptual models for hydrothermal carbonate genesis'.

... dat **Caro Van Gorp** (HS, 2018) dit jaar het kroontje van *Miss Exclusive* in de wacht sleepte? Zij wordt eveneens de nieuwe *Miss Earth Belgium* en mag met die titel naar de Filipijnen om er ons land te vertegenwoordigen tijdens de internationale 'Miss Earth'-verkiezing.

... dat we op de nieuwjaarsreceptie van 11 januari 2019 klonken op het nieuwe jaar, maar ook op 10 collega's die 25 jaar dienst hebben in het onderwijs? Volgende dames werden gevierd: **Nancy Claessen, Tine De Nève, Els Gijs, Patricia Goris, Veerle Havermans, Katrien Hermans, Suzy Schoenmaekers, Kathleen Verbeeck, Katrien Verstappen** en **Miranda Verrekt**.

... dat **Tine Van der Voort** (ex-leerkracht architecturale vorming) tot september 2017 zaakvoerder was van AAT architecten? Zij realiseerde onder meer de ontwerpen van de gebouwen B, E en F op campus Klinkstraat, de renovatie van de Tramstraat en recenter, de gevelrenovatie van campus Klinkstraat. In oktober 2017 richtte deze ondernemende dame een nieuw architectenvenootschap op, gevestigd in de Patersstraat in Turnhout.

... dat **Paul Damen** in 2019 maar liefst 25 jaar directeur is? Na zijn jarenlange carrière als directeur van basisschool Heilig Graf Apostoliekenstraat vervult Paul sinds 2016 de rol van coördinerend directeur van onze vier basisscholen.

... dat **Ria Verstraelen** (ex-leerkracht in de Normaalschool) in mei-juni 2018 exposeerde in het gemeentehuis van Vosselaar? Als pedagogo draaide het professionele leven van Ria rond mensen, vooral kwetsbare mensen. Dat was ook merkbaar in de onderwerpen van haar tekeningen en schilderijen in de expo 'Eigen-aardig'.

... dat de leerbedrijven van het 7de jaar Retail management, Publiciteit en illustratie, Moderealisatie en trendstudie, Haarstilist en Organi-

satie-assistentie de handen in elkaar sloegen en samen een **pop-up winkel** openden? In Lamoen in de Sint-Antoniussstraat kon je leuke en originele producten kopen, waar je zelf mee aan de slag kon. De opbrengst schonken de leerlingen aan vzw het Berrefonds.

... dat **Sonny Metten** (ARV, 2000) mee speelde in *Los Zand*, een dertiendelige fictiereeks op de Belgische zender Eén?

... dat **Liesbeth Borms**, directeur basisschool Tramstraat, na 5 jaar directiewerk besliste om onze school te verlaten omwille van een andere professionele uitdaging? In januari 2019 ging zij aan de slag als onderwijscoach bij CEGO (Centrum Ervarengericht Onderwijs, verbonden aan de KU Leuven). Zij gaf op haar beurt de fakkel door aan **Pieter Jacobs**. Meester Pieter is gekend als een vaste en gedreven medewerker van onze school in de Tramstraat. Naast de taak van onderwijzer bouwde hij ook heel wat ervaring op in de job als zorgcoördinator.

... dat **Lea Huygens** op 92-jarige leeftijd al 75 jaar aan de slag is in het advocatenbureau Schuermans? En ze denkt nog lang niet aan stoppen!

... dat onze school dit schooljaar weer **drie gastsprekers** mag ontvangen in haar avondacademie Knappe Koppen? In november 2018 bracht dr. Bart Loey, klinisch geneticus in UZA, de lezing 'plotse hartdood, hoe belangrijk is DNA'. In januari 2019 stond dr. Koen Aerts, doctor in de geschiedenis, achter het spreekgestoelte met een lezing over de 'collaboratie tijdens WOII'. Op 16 mei 2019 zal Alain Remue, diensthoofd Cel Vermiste Personen Federale Politie, de reeks afsluiten met een 'blik achter de schermen van de Cel Vermiste Personen'.

... dat **Tijs Van Nieuwenhuysen** (PI, 2013) muurschilderingen uitvoerde in de buurt van bruggen in Turnhout, Ravels en Arendonk? Zijn werk bleef niet onbesproken en leverde onder meer een mooi interview op in het magazine Citta.

... dat we op 23 juni 2018 feestelijk en dankbaar afscheid namen van 7 collega's die met pensioen gingen? **Lisbet Hens, Chris Klockaerts, Hilde Stefens, Myriam Van Genechten, Luc Swaegers, Louis Verdonck** en **Lutgard Verlinden** begonnen inmiddels aan een nieuw hoofdstuk in hun leven.

... dat **Evi Brosius** (5SVZ, 2009) een kinderboek lanceerde? Zij raakte elf jaar geleden zwaar verbrand over haar hele lichaam. Met haar kinderboek 'Mama's zijn mooi' wil ze het thema van brandwonden bespreekbaar maken bij kinderen.

... dat **Joris Van Aelst** (ARV, 2010), een dichtbundel 'Hart op wit' uitgaf? In juni 2018 stelde hij zijn boek voor in De Academie in Turnhout.

... dat **Chris Klockaerts** in september 2018 opgevolgd werd door Kevin Cox als leerlingendirecteur van campus Patersstraat? We kennen Kevin al 15 jaar als leerkracht Nederlands-Engels op campus Klinkstraat en Patersstraat, maar ook als coördinator vreemde talen na de doorlichting van 2007 en als organisator van de Italiëreis voor de 6dejaars.

... dat **Dries Notelteirs** (STW, 2010) acteerde in *Woestzoeker*? Deze voorstelling van Theater Antigone en Theater Artemis toont 'hoe een groeiende sociale ongelijkheid ook het onderwijs aantast'.

... dat **Jan Wouters** (MU, 2013) als finalist zong in het Internationaal Vocalisten Concours in 's Hertogenbosch?

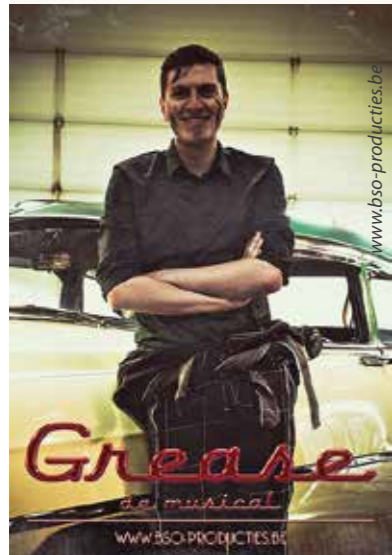
... dat **Nel Berens** (HW, 2016) de coverfoto maakte van het boek 'Wij zijn het klimaat'? Met dit boek willen Anuna De Wever en Kyra Gantois, de gezichten van Youth For Climate, de boodschap achter hun klimaattacties kracht bijzetten.

... dat **Jasper Vervloet** (MTWE, 2010) als bestuurslid binnen het Vlaams Jeugd Parlement een online platform lanceerde om jongeren mee te laten nadenken over onze samenleving?

... dat **Lars Cuynen** (PI, 2014) zong en de pannen van het dak acteerde als hoofdrolspeler in de musical *Grease*? Verschillende leerkrachten gingen kijken in het cultuurcentrum De Kern (Antwerpen) en zagen dat het goed was!

... dat **Joris Putteneers** (ARV, 2013) een luchtzuiverend beeld maakte en hiervoor werd uitgenodigd in het MoMA (Museum of Modern Art) in New York?

... dat de leerlingen van onze nieuwe opleiding 7 **Esthetische lichaamsverzorging zonder vooropleiding** onze poetsdames eens goed in de watten hebben gelegd met een gelaats- of handverzorging?

... dat **Mia Van Doorn** (Handel, 1951) en Thierry Van Schoubroeck op 31 maart 2019 hun 60ste huwelijksverjaardag vierden? We wensen hen van harte nog een mooie toekomst toe!

... dat **Silke Den Hond** (CM, 2016), studente aan de Antwerpse Mode-academie, onze 7dejaars Creatie en

patroonontwerpen begeleidde bij een uitdagende opdracht? Zij liet de jonge ontwerpers elementen van de stijlperiode barok omzetten naar een modern wereldbeeld.

... dat **Kasper Bosmans** (VBK, 2008) exposeerde in New York? De wereld loopt storm voor zijn schilderijen, installaties en objecten.

... dat onze leerlingen **Muziek** in februari 2019 een concertreis maakten door Wenen en Salzburg? Van Mozart tot Sissi. Van het Musik Gymnasium tot de Hofburg. Haus der Musik, Mozarthaus en House of Waters. Zingen in de dom van Salzburg, de Mozartplatz en onder de koepel van Franz Joseph. De leerlingen en hun begeleiders genoten van deze trip!

... dat **Marly Van Gestel** (SVZ, 2007) een boeiende uiteenzetting gaf aan onze 7dejaars Esthetische lichaamsverzorging? Marly is operationeel directeur bij RondOm Podotherapeuten. Zij vertelde onder meer over voetzorg bij personen met diabetes.

... dat **Julie Pollet** (VBK, 2011) de aandacht van de pers trok met haar balpentekeningen? In een uitgebreid interview voor Citta omschrijft Julie het boeiende parcours dat zij aflegde na haar studies. Julie gaf onze school daarbij een mooi compliment: 'Ik ben ervan overtuigd dat de vorming die ik had op het Heilig Graf de beste basis heeft gelegd voor mijn werk van vandaag.' Een mooie opsteker voor het werk van vele leerkrachten.

... dat **Quinty de Bruijn** (5 PG), **Sarah Dibas** (5 MAO) en leerkracht **Dirk Van der Goten** tijdens de krokusvakantie een inleefreis maakten langs de oostgrenzen van de Europese Unie? Samen met 13 andere deelnemers van *Road of Change* bezochten zij vluchtelingenkampen aan de poorten van Fort Europa. Zij brengen de problematiek van deze vluchtelingen onder de aandacht bij hun medeleerlingen en bij het Vlaamse, federale en Europese Parlement.

Uitnodiging oud-leerlingen

VR
3 MEI

MuzieKafee

voor alle oud-leerlingen, jong en oud!

Alle oud-leerlingen van campus Patersstraat en Klinkstraat zijn welkom in het MuzieKafee! De feestzaal op campus Patersstraat wordt omgetoverd tot een gezellig praatcafé. Zo heeft jong en oud de kans om elkaar te ontmoeten en bij te babbelen. Op verzoek zijn er ook rondleidingen mogelijk in de school en het internaat.

Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen via www.heilig-graf.be (rubriek Nieuws) of telefonisch op het nummer 014 41 54 68.

DATUM:
vrijdag 3 mei
van 20 tot 24 uur

LOCATIE:
feestzaal,
campus Patersstraat

ZO
5 MEI

Ontmoetingsmoment

voor oud-leerlingen die afstudeerden vóór 1977

12 uur: diner in de voormalige kloosterrefter

Tot 16 uur: mogelijkheid om de school te bezoeken (openschooldag)

Gelieve voor het tafeldiner € 30 over te schrijven op volgend IBAN-nummer: BE12 4134 1271 9192 (BIC: KREDBEBB - vzw Instituut van het Heilig Graf)

Vermeld:

'middagmaal oud-leerlingendag voor [uw naam], [aantal] jaar afgestudeerd in [gevolgde studierichting]!

Jubilarissen vermelden:

'Middagmaal jubilee oud-leerlingendag enz.'

We ontvangen deze storting graag vóór 28 april, zodat we tijdig de nodige culinaire voorbereidingen kunnen treffen. De overschrijving geldt als inschrijving.

DATUM:
zondag 5 mei
van 12 tot 16 uur

LOCATIE:
voormalige kloosterrefter,
campus Patersstraat

DE LEERKRACHTEN EN DIRECTIE HOPEN OP 3 EN 5 MEI
VEEL OUD-LEERLINGEN TE MOGEN ONTMOETEN!

Afscheidsspeech Chris Klockaerts

| pensioenviering 23 juni 2018

Geachte Zusters, leden van de Raad van Bestuur Beste directie en collega's

Om te beginnen wil ik Hilde bedanken voor de woorden van waardering en erkentelijkheid aan het adres van alle feestelingen hier aanwezig. Het is fijn om een loopbaan te mogen besluiten in een feestelijk kader te midden van de collega's met wie men gedurende vele jaren samenwerkte. Elk van ons heeft in dit huis zijn eigen verhaal geschreven in het grote boek van de geschiedenis van het Heilig Graf.

---

*Ik kwam
eerder toevallig
in het Graf
terecht.*

Wat mezelf betreft, ben ik eerder toevallig in het Graf terechtgekomen. In de zomer van 1976 zat ik in een ferme dip en overwoog om een sabbatjaar in te lassen. Maar op een zaterdagochtend ergens half september, besloot ons moeder om een tripje van Herentals naar de jaarlijkse braderij van de Patersstraat te maken waar toen nog tal van exclusieve handelszaken floreerden. Toen we het Patersplein passeerden, suggereerde zij terloops dat we misschien even konden binnenlopen om wat info over het regentaat te vragen. Dat was gevestigd op de hoek van het plein in het schitterende herenhuis St. Rochus. Ik was er allesbehalve van overtuigd dat dit wel een goed idee was, maar liep toch mee binnen.

Zuster Liesbeth, de toenmalige directrice, ontving ons in de tuinkamer van het huis waar we uitkeken op een binnenhof met een prachtige magnoliaboom. Ik vroeg haar wat uitleg over de mogelijkheden binnen de opleiding, maar zij antwoordde mij met een tegenvraag: 'Vertel eens wat over jezelf.' In de loop van het gesprek viel het mij op hoe oprecht geïnteresseerd zij was in mijn verhaal en dat zij alle tijd nam om naar mij te luisteren. Dat ontroerde mij en het liet me niet meer los. Van die eerste Grafse ontmoeting ging zo'n appel uit dat ik die niet kon negeren. Enkele dagen later startte ik mijn opleiding Frans - geschiedenis - godsdienst. Het werden succesvolle, maar vooral hartverwarmende jaren in een gemoedelijke, haast familiale sfeer in dat prachtige herenhuis. Zuster Liesbeth deelde met haar studenten haar rijke religieuze inzichten en artistieke en poëtische bespiegelingen. Voor mij staat ze aan het begin van mijn lange leven in het Graf; zonder haar zou ik nu hier niet gestaan hebben.

Een tweede opmerkelijke Grafse figuur kwam bij mij in beeld na mijn sollicitatie als leerkracht SO. Op een vrijdag laat in augustus, tijdens het middageten, ging de telefoon over in de living van mijn ouderlijk huis. (In die tijd was het gewoon dat er slechts één toestel in de hal of de woonkamer stond.) Zoals altijd was het mijn vader die de oproep beantwoordde. Hij kwam de keuken terug in met de boodschap dat er een Zuster van het Heilig Graf aan de lijn was en dat het dringend was. Het bleek Zuster Gemma te zijn, algemeen directrice en ze vertelde dat ze een lesopdracht had voor mij. Ik reageerde opgetogen met de vraag wanneer ik daarvoor kon langskomen. Haar antwoord was duidelijk en kort: 'Nu. Kom maar naar de rode koer.'

Van puur zenuwen vertrok ik halsoverkop met de auto van Herentals naar Turnhout om onderweg tot het besef te komen dat het vrijdag, dus visdag was en dat mijn kleren een vreselijke geur moesten verspreiden. Als een sukkel stond ik daar dan in het midden van de rode koer (die was toen ook nog echt rood) in een lege school onwennig rond te turen uit welke hoek Zuster Gemma zou opdagen. Ondanks de visgeur mocht ik beginnen.

Zuster Gemma zal me altijd blijven om haar uiterst directe manier van communiceren. Ik moet misschien nog wel meegeven dat het contact tussen directie en personeelsleden toen nog veel formeler verliep dan

---

*Het contact
tussen
directie en
personeelsleden
verliep toen
nog veel
formeler
dan nu.*

---

dat nu het geval is. Wanneer een vrouwelijk personeelslid in blijde verwachting was, vroeg je een gesprek aan met de algemeen directeur, i.c. Zuster Gemma om het heuglijke nieuws te melden. Pas nadien mocht je de tamtam in de leraarskamer in gang zetten. Toen het bij mij zo ver was en ik op haar bureau ontvangen werd (trouwens nu het bureel van Peter Ennekens met nog identiek meubilair) reageerde zij op mijn mededeling: 'Hmm. Dat werd tijd. Ben jij al niet drie jaar getrouwd?' Maar... zes maanden later kwam ze wel op kraambezoek helemaal naar Herentals en ik denk dat Zuster Raf toen ook al fungeerde als chauffeur van dienst. Weer werd ik diep geraakt door de warme, persoonlijke betrokkenheid van de zusters tegenover mij en mijn prille gezinnetje.

Veel herinneringen heb ik ook aan gala personeelsfeesten mét partner, andere feesten en hele feestjaren en de grote zorg die daaraan besteed werd. In het begin van mijn carrière was er elk jaar een afsluitende activiteit van het schooljaar voor alle collega's. Zo vaarden we ooit met een binnenschip van Turnhout naar Postel waar we een wandeling maakten om nadien te genieten van een Kempische koffietafel met pistolets en rozijnenbrood met kaas. Het beeld van Zuster Gemma gezeten op de boeg van de boot met een kelk trappistenbier in de hand en een goedkeurende blik op het vele schoon volk van de school is voor altijd in mijn geheugen gegrift. Om maar te illustreren, Zuster Gemma was een monument, een sterke vrouw met een groot gevoel voor humor, spijtig genoeg in 1998 veel te vroeg gestorven. Zij was het ook die het feestjaar 333 in gang zette: we trokken toen met 33 bussen leerlingen in colonne naar Antwerpen en stap-

ten van de kaaien naar de Stadsfeestzaal. De Meir kleurde grijs en blauw van 't Graf. Enkele collega's hebben dit zelf nog als leerling meegemaakt!

In de loop van de jaren begon de spiritualiteit van de Heilig Grafzusters die aan de basis ligt van het opvoedingsproject van de school, voor mij steeds duidelijker en pertinenter vorm te krijgen in de beleving van mijn leraarschap. De inhoud ervan matchte wonderlijk goed met mijn persoonlijke levensfilosofie.

Zowat 50 jaar geleden ontwaakte ik uit de wonderlijke wereld van mijn kindertijd. Die periode eind jaren '60 kerfde overweldigende impressies in mijn onbeschreven kinderziel. De dood van Martin Luther King, het bloedbad van My Lai in Vietnam, de eerste landing op de maan in 1969, protestbewegingen van studentengroepen, vredesmarsen: *Make love not war*, protestliederen ... het heeft de persoonlijkheid van mijn generatie jongeren getekend. Naïef en idealistisch geloofden we oprecht dat wij de wereld gingen verbeteren. We genoten van een ongekende sfeer van vrijheid-blijheid in een samenleving die op alle gebied een metamorfose onderging. We bekritiseerden de oppervlakkigheid van de consumptiemaatschappij, maar nestelden ons tegelijk bij in die comfortabele bubbel die begin jaren '70 uiteenspatte. Maar in die grond zijn wel mijn fundamenteel positieve kijk op de wereld en de mensheid geworteld, samen met een de drang tot engagement. Deze waarden zijn de grote constanten gebleven in mijn leven en mijn functioneren als leerkracht.

Ik ga niet stilstaan bij alle verschillende opdrachten die ik in de loop van mijn lange loopbaan uitgevoerd heb. Anders halen jullie de voetbalwedstrijd straks niet. (WK België-Tunesië, nvdr) Liever wil ik iets vertellen over de manier waarop ik met leerlingen gewerkt heb.

[filmpje 'Ducklin' vs. stairs' wordt getoond.]

Net als moeder eend

- legde ik de lat hoog en zocht voor mijn kuikens uitdagende opdrachten,
- spoorde ik de leerlingen aan om hun leren zelf in handen te nemen,
- gaf ik kansen om te herpakken als het niet onmiddellijk lukte,
- wachtte ik geduldig zodat ieder op zijn eigen ritme grenzen kon verleggen,
- creëerde ik een veilige leeromgeving waarin mislukken niet afgestraft wordt,
- had ik er alle vertrouwen in dat al mijn pupillen de eindstreep zouden halen, want positieve verwachtingen leiden tot betere resultaten,
- kweekte ik zelfvertrouwen bij de leerling door hen te laten proeven van succeservaringen.

Doe bij deze mix van ingrediënten nog een vleug milde humor en je hebt het recept waarmee ik een persoonlijke band opbouwde met elke leerling die aan mij werd toevertrouwd, ongeacht het vak, leerjaar, studiedomein of onderwijsvorm.

Op deze manier heb ik getracht zorgzaam om te gaan met jonge mensen. Velen van hen fladderen onbezorgd van dag tot dag en van jaar tot jaar door hun schoolloopbaan. Maar elke week op onze B-cel vergaderingen zien we meer en meer kleine, bange vogeltjes die worstelen met zichzelf, met hun omgeving of de grillige en onvoorspelbare verrassingen van het leven.

Aan de basis van moeilijk of ongepast gedrag ligt altijd wel een oorzaak. Als we een wijze, warme school willen zijn voor collega's en leerlingen, laten we dan met milde ogen kijken naar de hele persoon in al zijn facetten. Laten we wat geknakt is, niet breken maar helen. Soms is het een dunne lijn om te bewandelen en is de weg die je met een leerling moet afleggen langer dan je dacht. Enkel vanuit een verbinding die je met hem of haar als totale persoon aanknoopt en opbouwt, is het mogelijk om samen aan gedragsverandering te werken. Ik denk dat we daar nog veel kunnen investeren naar de toekomst toe als we onze "warme" school écht gestalte willen geven.

Het traject "Warme scholen" dat momenteel loopt, heeft me er trouwens mee toe aangezet om mijn loopbaan nu af te ronden. Ik wil graag dat jongere collega's mee kunnen nadenken en beslissen op welke manier het Heilig Graf van de toekomst vorm kan krijgen. Daar moeten oude krokodillen als ik zich niet meer mee bemoeien. Er staan dus nog heel wat uitdagingen op het programma: zowel voor jullie, die blijven, als voor mij.

Om te besluiten, wil ik mijn dank uitspreken voor de samenwerking met de vele vakgroepen waar ik toe behoorde; alle collega's die dagelijks hun kleine en grote beslommingen omtrent leerlingen met mij deelden. Heel erg bedankt aan het leerlingensecretariaat voor de ondersteuning van de leerlingen en die van mij.

Ik heb heel erg genoten van de jaren als coördinator Podiumkunsten! Mijn mooiste herinneringen liggen daar.

Speciale dank aan Bert en Marijke om mij de laatste jaren onder hun vleugels mee te nemen. Ik sta nu net als jullie aan het begin van een volgende fase in het leven, maar ik heb veel keuze: zal ik gaan *line dancen*, kant klossen, me aansluiten bij een clubje wielerterroristen? ... Ik ga er nog eens over nadenken, maar in ieder geval:

[lied 'Feeling Good' van Nina Simone wordt afgespeeld.]

Geboortes

2017

(aanvulling)

NOVEMBER

- ♥ **Elliot**, zoon van Siegmund Leducq en Carine Debaere, kleinzoon van Machteld Leducq-Volant

2018

MAART

- ♥ **Harvey**, zoon van Hannelore Switten en Jenthe Blockx, kleinzoon van Fabienne Marchand
- ♥ **Noa**, dochter van Peter Sabbe en Greet Eysermans, kleindochter van Ingrid Coppens
- ♥ **Benjamin**, zoon van Leen Caelenberghe en Tim Hermans, kleinzoon van Katrien Sys

APRIL

- ♥ **Kasimir**, zoon van Vincent Damen en Yuva Vande Putte, kleinzoon van Bea Jaenen
- ♥ **Melody**, dochter van Bart Verhelst en Laleh Daria
- ♥ **Wolf**, zoon van Arne Dondeyne en Melissa Cillen, kleinzoon van Gudrun Ghys

MEI

- ♥ **Jacob**, kleinzoon van Danny Oris
- ♥ **Pepijn**, kleinzoon van Martine Moors
- ♥ **Juul**, kleinzoon van Paula Rijsbosch
- ♥ **Ties**, kleinzoon van Viviane Michiels

JUNI

- ♥ **Noi**, dochter van Jozef Van Loy en Marjan Heylen
- ♥ **Billie**, kleindochter van Kristien van Eekert

JULI

- ♥ **Marie**, dochter van Stas Kovalchuk en Nastya Ten, kleindochter van Lana Kovalchuk
- ♥ **Jannes**, zoon van Martijn Vanbuel en Wu Ying Chiu
- ♥ **Mit en Jet**, dochters van Tom Van der Velde en Jelle De Grauwe
- ♥ **Tuur**, kleinzoon van Monique Anthonissen
- ♥ **Thibeau**, kleinzoon van Veerle Havermans
- ♥ **Oona**, dochter van Jyothi Dierckx

SEPTEMBER

- ♥ **Dores**, dochter van Jan Masereel en Winke Delagrange
- ♥ **Rosa**, dochter van Joost Geerinckx en Heleen Janssens
- ♥ **Ezra**, zoon van Maria Enache en Arne Somers, kleinzoon van Rita Eysermans
- ♥ **Louise**, dochter van Philip Carens en Mylene Groenewegen, kleindochter van Patricia Demaeght

OKTOBER

- ♥ **Nanette**, dochter van Kristof Nuyens en Elien Hofkens
- ♥ **Trystan**, kleinzoon van François Roggeman
- ♥ **Elena**, dochter van Bram De Francesco en Nele Dockx
- ♥ **Louiza**, kleindochter van Martine Hens
- ♥ **Simon**, zoon van Geert Cremers en Marjan Maeriën
- ♥ **Camille**, kleindochter van Patrick Buysse

NOVEMBER

- ♥ **Jaro**, zoon van Juan Verbruggen en Elien Hendrickx, kleinzoon van Danny Hendrickx
- ♥ **Rosalie**, dochter van Dirk Aerts en Floor Theuws
- ♥ **Lotte**, dochter van Wim Verlinden en Julie Berckmans, kleindochter van Greet Proost

DECEMBER

- ♥ **Casper**, zoon van Pascal Pisano en Anouk Dewinter, kleinzoon van Michèle Tournier
- ♥ **Dante**, zoon van Magali Joret
- ♥ **Josefiën**, dochter van Stijn Schenkels en Aniëla Czekaj, kleindochter van Rob Czekaj
- ♥ **Jasper**, zoon van Joris Van Gils en Katrien Bastiaensen, kleinzoon van Hilde Vleugels
- ♥ **Joppe**, zoon van Christof Defryn en Aline Verstraeten, kleinzoon van Nicole Boyart

2019

JANUARI

- ♥ **Lode en Fonne**, zonen van Bram Van Beek en Greet Van den Putte
- ♥ **Adrian**, zoon van Bart Nuyts en Katrien Verlinden
- ♥ **Juliette**, dochter van Wim Briers en Sofie Vanuytsel, kleindochter van Ingrid Sterckx

FEBRUARI

- ♥ **Marcel**, zoon van Dirk Stabel en Sarah Megens
- ♥ **Vilhelm**, zoon van Wim Paeshuyse en Elisabeth Vercammen, kleinzoon van Ingrid Falloise

LOUISE

JOSEFIËN

ELLIOT

TIES

FELIX

BORIS

CASPER

MARIE

JULIETTE

Terugblik op oud-leerlingendag + MuzieKafee 2018

Oud-leerlingendag (zondag 6 mei 2018)

Groep Normalschool 60 jaar afgestudeerd: 1958-2018
 voorste rij v.l.n.r.: Marie-Louise Kokke, Josée Kempen, Françoise Leys, Maria Brocatus
 achterste rij v.l.n.r.: Jen Biermans, Paula Van Houdt (Zr. Caritas van het H. Graf in Brugge),
 Marthe Loos, Lea Celens

MuzieKafee oud-leerlingen (vrijdag 4 mei 2018)

Hou ende Trou- belangen

Hou ende Trou, het contactblad voor de oud-leerlingen en vrienden van het Heilig Graf van Turnhout, is een jaarlijks magazine dat wordt bezorgd aan nieuwe abonnees en alle bestaande abonnees die hun bijdrage voor het vorige jaar betaalden.

De betaling van Hou ende Trou gebeurt na ontvangst van het magazine. Een abonnement kost €6 (buitenland: €10).

Gelieve het abonnementsgeld zo spoedig mogelijk en uit eigen beweging te storten op:

IBAN-nummer BE12 4134 1271 9192

BIC: KREDBEBB (vzw Instituut van het Heilig Graf)

Vermelding: 'Hou ende Trou', uw (meisjes)naam en uw volledig adres.

Is uw adres gewijzigd? Gelieve dit te laten weten via het nummer 014 41 54 68 of via info@heilig-graf.be. Alvast hartelijk dank!

We zien én horen u graag op:

 www.facebook.com/heilig.graf.turnhout

 www.linkedin.com/company/heilig-graf

 www.youtube.com/HeiligGrafSecundair

Volg ons op:

www.heilig-graf.be

You Tube

Heilig Graf

v.u. Hilde Robrechts, Paterstraat 28, Turnhout | met dank aan vele sympathisanten voor de artikels & foto's